

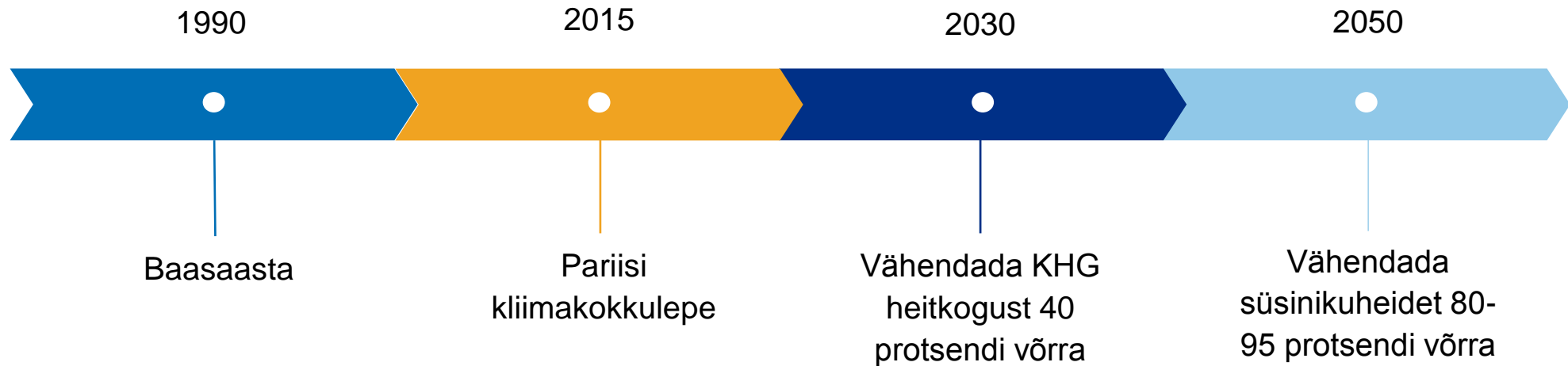

MAAELUMINISTEERIUM

Mis on ringbiomajandus ning milliseid võimalusi see maaelule loob?

Martti Mandel, Sandra Salom
Põllumajanduskeskkonna büroo
Maakasutuspoliitika osakond

EL kliimaeesmärgid aastani 2050

EL kliimaraamistik aastaks 2030

Kliimaeesmärgid aastaks 2030

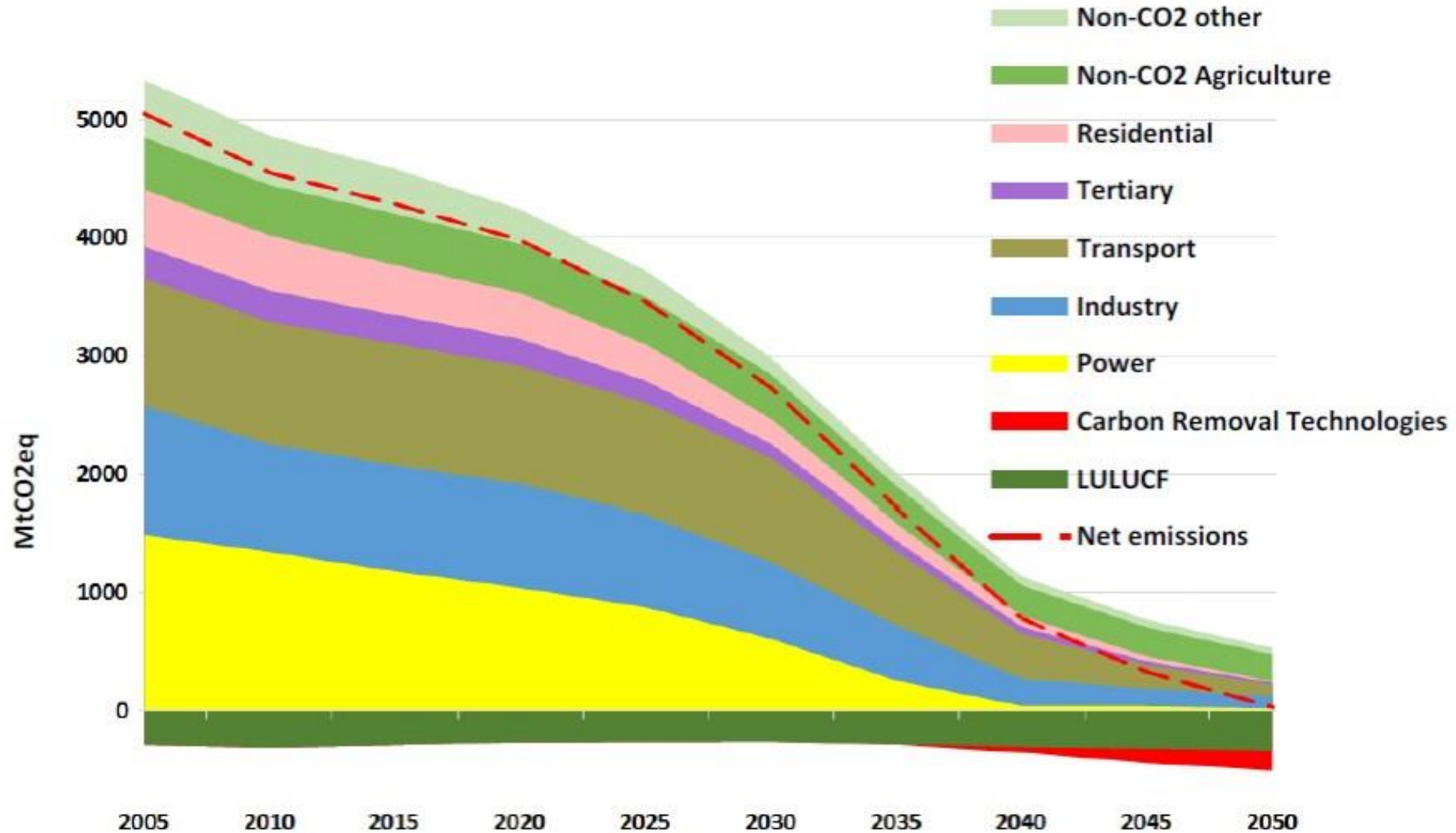
Vähendada kasvuhoonegaaside heitkogust 40 protsendi võrra võrreldes 1990. aastaga

EL KHG lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem
-43% KHG heide võrreldes aastaga 2005

Jagatud kohustuse määrus
-30% KHG heide võrreldes aastags 2005

LULUCF (maakasutus, maakasutuse muutus ja metsandus)
Heide ei ületa süsiniku sidumist

Süsinikuneutraalsus 2050

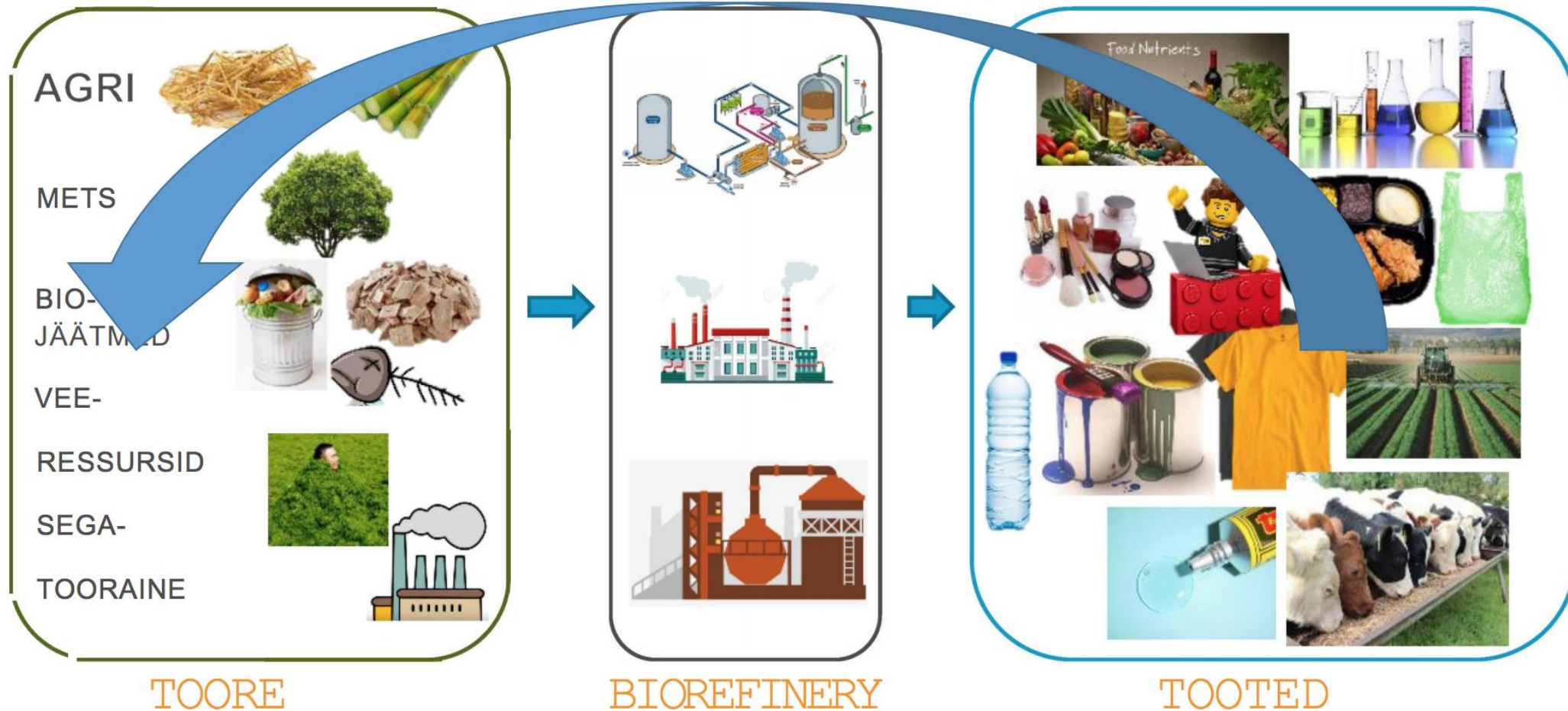

Biomajandus

- Biomajandus on taastuva biomassi tootmine ja muutmine peamiselt toidu-, sööda- jt biotoodeteks ning bioenergiaks
- Biomajandus hõlmab põllumajandust, metsandust, kalandust, toidu-, kiu- ja paberitööstust ning osaliselt keemia-, biotehnoloogia- ja energiatööstust

RINGMAJANDUSE PÕHIMÕTTED

Euroopa Liidu biomajanduse strateegia

- 2012. aastal võeti vastu EL biomajanduse strateegiakava, mida uuendati 2018. aastal
- Strateegia eesmärk on edendada taastuvate loodusvarade säästvat kasutamist, mis aitaks võidelda kliimamuutustega ja toetaks kestlikku arengut

EL liikmesriigid, kellel on riiklik biomajanduse strateegia:

- Portugal
- Prantsusmaa
- Iirimaa
- Itaalia
- Saksamaa
- Austria
- Soome
- Läti

EL biomajanduse peamised prioriteetid

1. Biotoorainepõhiste sektorite tugevdamine ja kasv ning investeringute ja turgude kaasamine

- Avaliku ja erasektori koostöö teadus- ja arendustegevuses, sealhulgas näidis- ja pilootlahenduste väljatöötamine biomajanduses
- Ringmajanduslahenduste platvormide loomine
- Suurte biomajandustehnoloogia ettevõtete loomine
- Biobaasiliste, taaskasutatavate ja biolagunevate plastiasendajate suunas liikumine

EL biomajanduse peamised prioriteedid

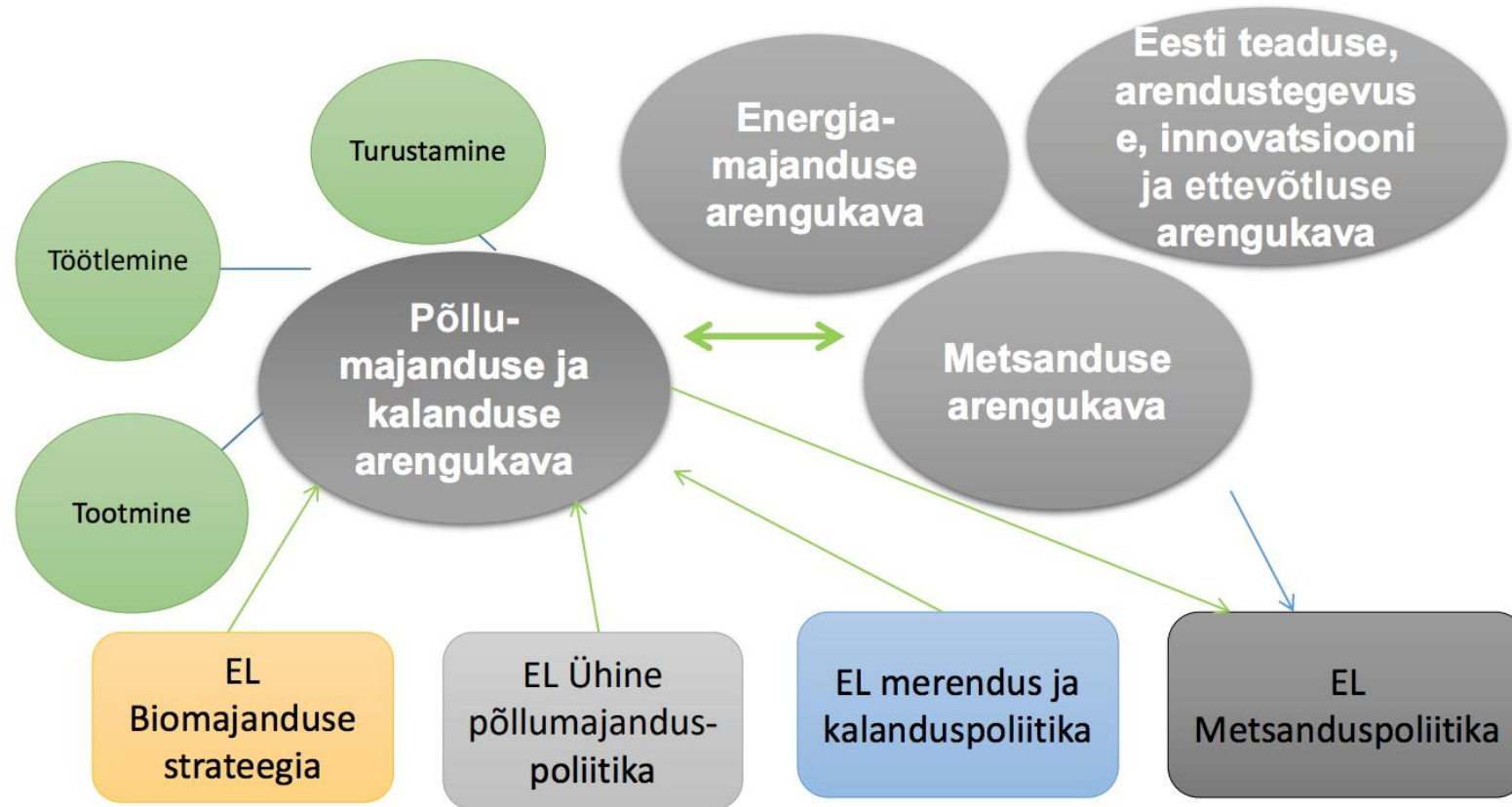
2. Kohaliku biomajanduse kiire areng kõikjal Euroopas

- Ringmajanduslahenduste laiem kasutuselevõtt põllumajanduses, toidutootmises ja metsanduses
- Näidisprojektide ja -lahenduste loomine biomajanduse valdkonnas
- Toetatakse biomajanduspoliitika ja -strateegiate väljatöötamist

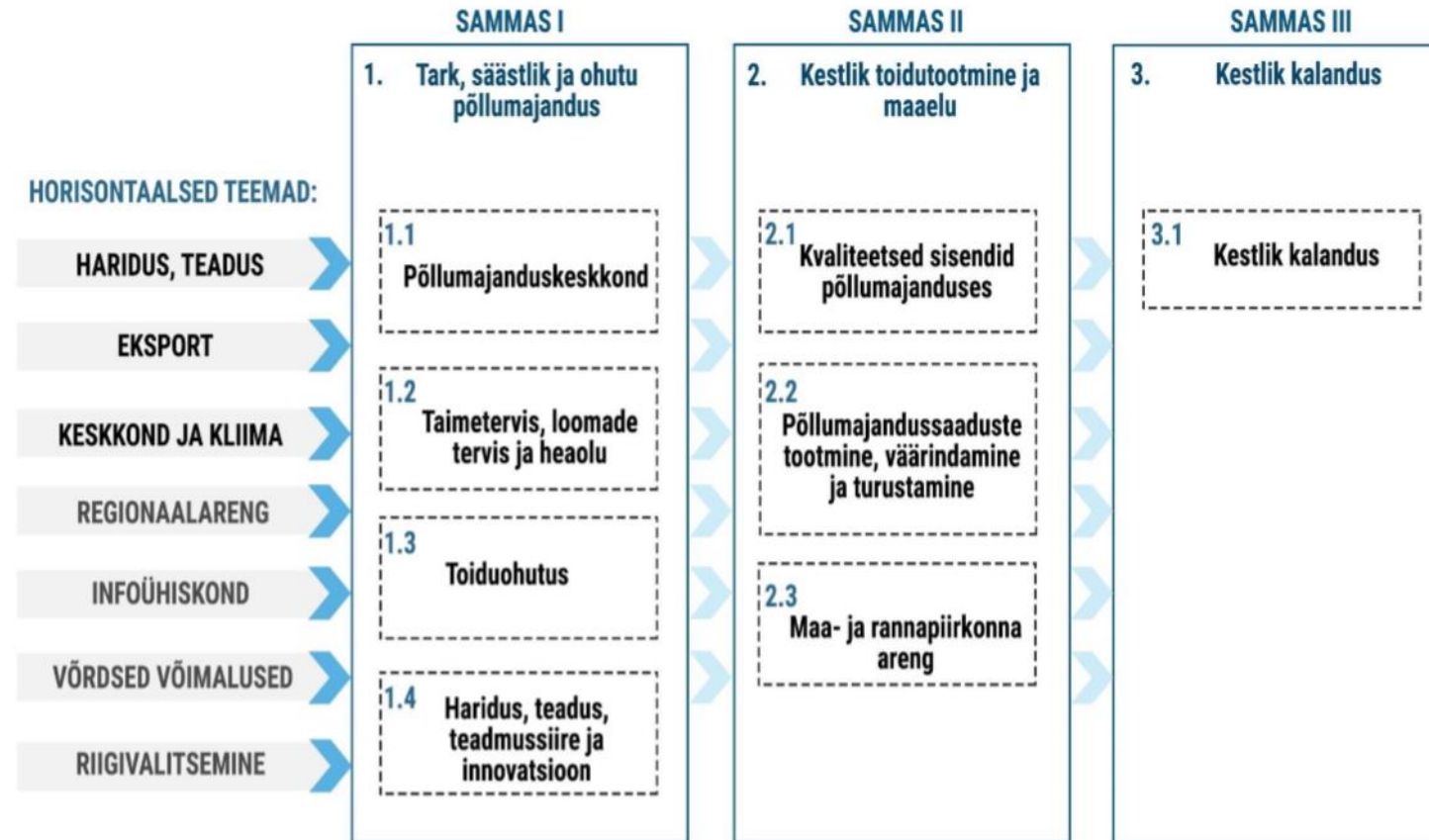
3. Biomajanduse ökoloogiliste piiride tajumine

- Seirata kestliku biomajanduse arengut
- Suurendada kasu bioloogilisest mitmekesisusest primaartootmises

Biomajandust suunavad arengukavad Eestis

Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030

PÕKA meede 1.1: keskkond - sekkumised tulevikus

- Mahepõllumajanduse edendamine
- Ökoloogilise tõhustamise põhimõtete järgimine (k.a ringmajanduspõhimõtted põllumajanduses)
- Keskkonnasäästliku tootmise soodustamine
- Investeeringud kliimasäästlikesse ja õhusaastet vähendavatesse tehnoloogiatesse
- Säästlik maakasutus, turvasmuldade jätkuv viimine püsirohumaal alla
- Riigi poolt valitud põllumajanduspoliitika meetmed ei tohi vähendada põllumajandusmaastike elurikkust

EL ÜPP eesmärgid 2021-2027

ÜLDEESMÄRGID

1. Toetada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandussektorit, mis tagab toiduga kindlustatuse (majandus)
2. Edendada keskkonnahoidu ja kliimameetmeid ning panustada EL keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse (keskkond)
3. Parandada maapiirkondade sotsiaalmajanduslikku olukorda (sotsiaalne)

PÕHIEESMÄRGID (majandus)

1. Toetada tootja elujõulisust tagavat sissetulekut ja vastupanuvõimet, et tagada toiduga kindlustatus
2. Suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust, sh. rohkem tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digitaliseerimisele
3. Parandada tootja positsiooni väärtusahelas

PÕHIEESMÄRGID (keskkond)

1. Panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse
2. Edendada säästvat arengut ja loodusvarade (vesi, muld ja õhk) tõhusat majandamist
3. Panustada elurikkuse kaitseks, edendada ökosüsteemi teenuseid, säilitada elupaiku ja maastikke

PÕHIEESMÄRGID (sotsiaalne)

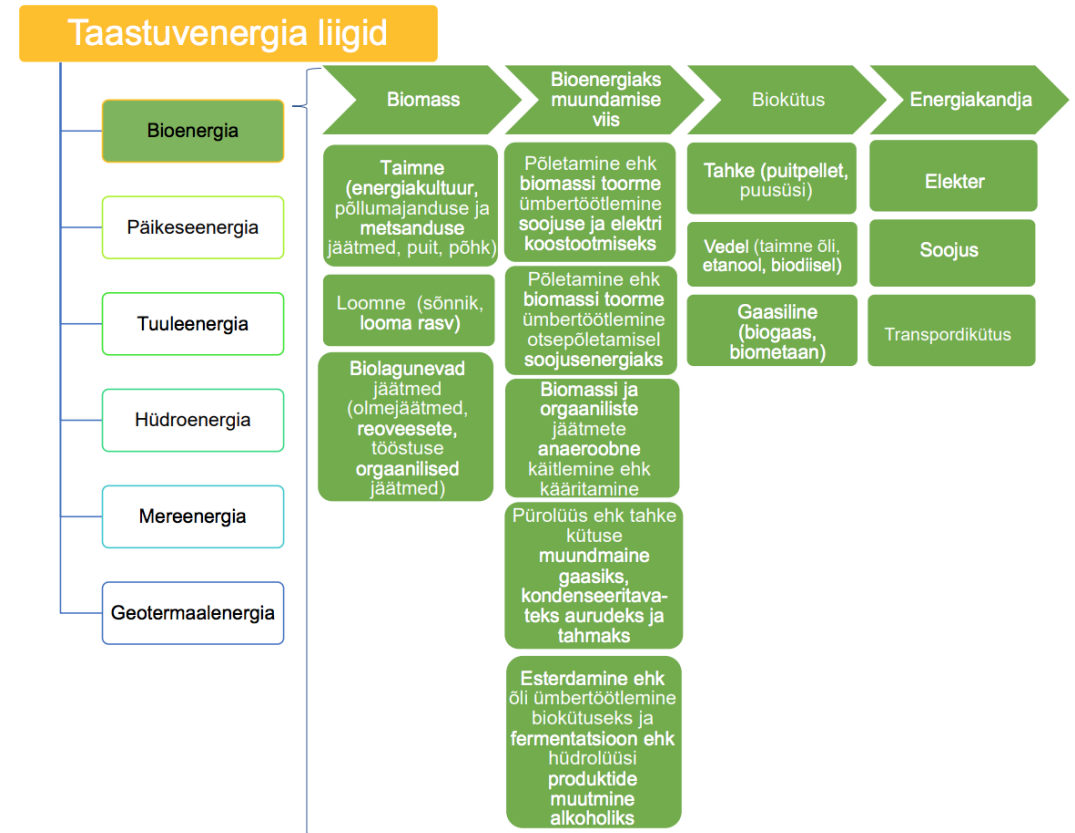
1. Tuua noori tootjaid sektorisse ja soodustada ettevõtluse arengut maapiirkondades
2. Edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sh. biomajandust ja säästvat metsamajandust
3. Vastata ühiskonna nõudlusele toidu ja tervise osas: ohutu, toitev ja säästev toit, toidu raiskamine, loomade heaolu

HORISONTAALSED EESMÄRGID

1. Jätkusuutlikkus (Parandada põllumajandustootmise, toidutootmise ja maapiirkondade jätkusuutlikku arengut)
2. Lihtsustamine (Tagada ÜPP lihtsustamine ja tõhusus)
3. Moderniseerimine (Toetada ja jagada teadmisi, uuendusi, digitaliseerumist põllumajanduses ja maapiirkondades ning julgustada nende kasutuselevõttu)

Potentsiaalsed uued kliimameetmed: Taastuvenergia tootmine ja selle osakaalu suurendamine

- Biometaanijaamade rajamine, mis kasutavad sisendina sõnnikut, rohtset biomassi ja toidujäätmeid
- Meede aitab kaasa transpordisektoris taastuvenergia laialdasemale kasutusele
- **Kaasmõjud:**
 - Õhusaasteainete heite vähenemine ning lõhnaprobleemi leevendamine
 - Soodustab ringmajanduse põhimõtet põllumajanduses
 - Uute töökohtade loomine

Energiasääst

- Investeeringud kasvuhoonete ja köögiviljade laohoonete energiasäästu ning taastuenergia kasutuselevõtuks
- Eesmärgiks aiandussektoris taastuenergia osakaalu suurendamine ning energiasääst läbi kaasaegse tehnoloogia (koostootmine, päikesepaneelid, uued katmikalad) kasutuselevõtu
- **Kaasmõjud:**
 - Eesti aiandussektori konkurentsivõime suurendamine
 - Regionaalareng
 - Tööhõive suurendamine
 - Maagaasi impordi vähenemine

Happeliste muldade neutraliseerimine

- Eesmärk neutraliseerida happelised mullad taimede kasvuks optimaalsele tasemele, mis enamiku põllumajanduskultuuride jaoks on happesusega pH_{KCl} 6,5–7,0
- **Kaasmõjud:**
 - Muldade Corg oluline suurenemine
 - Paraneb mulla struktuur, õhu- ja veerežiim ja mullaelustiku aktiivsus
 - Väheneb mulla erosioon,
 - Suureneb põhitoiteelementide omastatavus
 - Panustab ringmajandusse (põlevkivituha kasutamine lupjamisel)
 - Positiivne mõju regionaalarengule

Sõnnikukäitlus ja täppisväetamine

- **Sõnnikuhoidlad ja sisestuslaotus:** suuremate ettevõtete puhul vedelsõnniku säilitamine telk- või betoonkatusega hoidlates, vähesaastavad sõnnikulaotustehnoloogiad. Sihtgrupp vähemalt 300 põllumajandusettevõtet.
- **Täppisväetamine:** väetiste kasutuse tõhususe suurendamine täppisväetamise seadmete abil, mis võimaldab vähendada lämmastikväetiste kasutamist. Sihtgrupp 100 põllumajandusettevõtet.
- **Panus teistesse eesmärkidesse:** ringmajandus, välisõhk, lõhnahäiringute vähendamine, veekaitse.

RITA projekt „Lisandväärtuse tõstmine ja toorme tõhusam kasutamine biomajanduses ja selle sektorites“

- Eesmärk Eesti biomajanduse ja selle põhiliste väärtusahelate arengute ja bioressursside kasutamise võimaluste väljaselgitamine konkurentsivõime tõstmine
- Eesti biomajanduse hetkeseisu analüüsitakse kuue väärtusahela lõikes: toit ja sööt; tselluloosi-, paberi-, puittooted ja puitehitus; tekstiil ja rõivad; kütused ja energia; biomaterjalid, kemikaalid, farmaatsia- ja plasttooted ja biomajandusega seotud ökosüsteemi teenused.
- Töötatakse välja Eesti biomajanduse arengu stsenaariumid ning ärimudelid valitud valdkondades ja analüüsitakse nende mõju

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!